

ایجا برا ارلووشن

ہوا ام است

مجموعه خاطرات آزادگان اسنان اردبیل

مجموعه خاطرات آزادگان استان اردبیل

نویسنده: سیده صغری جوادی قوزلو

ناشر: انتشارات خط هشت

طراح: صفحه آرایی متن: طراحان ستاره شهر اردبیل

سرشناسه: جوادی سیده صغری - ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدار: این مجموعه برای ارائه نوشتن هوا کم است: مجموعه خاطرات آزادگان استان اردبیل / سیده صغری جوادی قوزلو.

مشخصات نشر: اردبیل: انتشارات خط هشت، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۰۲ ص. (بخش رنگی): ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

شابک: ۵-۷۹-۸۳۹۳-۶۰۰-۷۸-۰۰۰ (ریال)

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: با حمایت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان اردبیل.

عنوان دیگر: مجموعه خاطرات آزادگان استان اردبیل.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ — آزادگان — خاطرات

موضوع: Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- Released captives -- Diaries*

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ — آزادگان — سرگذشتنامه

موضوع: Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- Released captives -- Biography*

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس. اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان اردبیل

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷/۹ الف ۸۴ ج ۱ / DSR1۶۲۸

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۲۷۳۳۸

انتشارات خط هشت

اداره کل حفظ آثار و نشر
ارزشهای دفاع مقدس استان اردبیل

بنیاد
حفظ آثار و
نشر ارزشهای
دفاع مقدس

فهرست

۵۸.....	فرار	۱۴/.....	اشاره
۶۰.....	خبر آزادی	۱۷/.....	
۶۱.....	روز پرواز	۲۴/.....	
.....	انعام‌اله درودی ملاباشی/۶۴	۲۸.....	پیک خبر
۶۵.....	اثر انگشت	۲۷.....	پایی که خوب نشد
۶۷.....	اتاق فرمانده	۳۰.....	باغیش امیدوار اجیرلو/۳۰
۷۱.....	ادبیاتی	۳۱.....	اسارت
۷۱.....	ش دوغ	۳۲.....	اعدام
.....	رام زارعیان/۷۳	۳۳.....	سکوت
۷۴.....	۳۰ ثانیه	۳۵.....	نقشه
۷۷.....	حق با شماسست		محمد تقی باقری سولا/۳۷
.....	میرقابل سجادی همه جویی/۸۰	۳۷.....	امداد غیبی
۸۱.....	هندواته	۳۸.....	از بغداد تا تهران
.....	همت سلیمی قشلاق محمد بیگ/۸۴		رحمان پر زحمت/۴۸
۸۴.....	تقدیر چنین بود	۴۹.....	نماز عزت بخش
۸۹.....	آب		عوض حسن زاده/۵۵
۹۰.....	آمپول	۵۶.....	تیرباران

۱۳۵.....	بخیه.....
۱۳۶.....	زندانی انفرادی.....
۱۳۷.....	نلمه.....
۱۳۸.....	فطمه.....
	اکبر کریم زاده آقچه کندی/۱۴۲
۱۴۳.....	او واقعا صدام بود؟.....
۱۴۶.....	غذا.....
۱۴۸.....	سیلی.....
۱۴۹.....	عمل جراحی.....
۱۵۱.....	شهادت.....
	غفور گل محمدی/۱۵۲
۱۵۳.....	عشق خواهری.....
۱۵۴.....	دیگ.....
۱۵۵.....	قار.....
	یداله محبی بیله درق/۱۵۷
۱۵۸.....	بر سر.....
۱۵۹.....	عکس.....
۱۶۱.....	موصل؛ مقصد.....
۱۶۳.....	حرس الخمینی.....
۱۶۴.....	کلبل.....
۱۶۵.....	شب آخر.....
	جابر مداری قیه چمن/۱۶۷
۱۶۸.....	از امر امام، پیروی کنید.....
۱۶۹.....	زیارت.....
۱۷۰.....	آرزویی که برآورده شد.....

	میر حسین سیدی کلاس/۹۳
۹۴.....	رحلت امام خمینی (ره).....
	قاسم سیفی نژاد دشتی/۹۵
۹۶.....	دریای خون.....
۹۸.....	فیلم.....
۱۰۰.....	دین مانی.....
۱۰۱.....	رون گریه برای امام حسین (ع).....
۱۰۲.....	تعیت.....
	آید شادمان مجنده/۱۰۴
۱۰۵.....	لیخند رضایت.....
۱۰۷.....	سکوت.....
۱۰۹.....	سخنرانی ناتمام.....
۱۱.....	شما، کی بودید؟.....
	عسگر شفیع پور/۱۱۳
۱۱۴.....	تلاش نافرجام.....
	رحیم شهریار/۱۱۸
۱۱۹.....	قرآن.....
۱۲۰.....	فرمانده.....
	صالح صالحی ینگجه/۱۲۳
۱۲۴.....	تلاش بی ثمر.....
۱۲۶.....	شیعه شوید.....
	فیروز علی نژاد/۱۲۷
۱۲۸.....	اعزام.....
۱۳۱.....	خرما.....

احسان‌اله مردوار/۱۷۲

۱۷۳	نقض آتش‌پس
۱۷۴	نان
۱۷۶	حمام در اسارت
۱۷۷	وصیت

بهروز معاضدی عالی/۱۷۹

۱۸۰	بستنی
۱۸۱	نفر
۱۸۳	آب در
۱۸۵	ملافه
۱۸۶	مسواک
۱۸۷	سطل خالی

۱۸۸	خلایت
۱۹۰	قلشق
۱۹۰	جشن سال نو

جعفر مهدوی/۱۹۲

۱۹۳	تانک
-----	------

حیدر مهماندار شام اسبی/۱۹۶

۱۹۷	عملیات
۱۹۹	خوابی که تعبیر شد
۲۰۱	دستم را رها کن

رجب نجفی آق درق/۲۰۳

۲۰۴	بیمارستان
۲۰۵	کدامیک از شما نجفی هستید؟

حسین نجفی جناقرد/۲۰۷

۲۰۸	درس بزرگ
۲۰۹	آرزویی که محقق شد
۲۱۲	خبرچین
۲۱۳	حلقه نامزدی
۲۱۵	آزادی از قفس

ایرج نجفی خیاط/۲۱۷

۲۱۸	عشق به جبهه
۲۱۹	عطسه
۲۲۰	صابون
۲۲۳	رجعت در بی خبری

کریم نوروزی/۲۲۴

۲۲۶	نارنجک
۲۲۹	سرباز
۲۳۰	ریه‌بست منتظر شما هستم

میر هاشم نوعی آق تپه/۲۳۳

۲۳۴	خدمت عجیب
۲۳۵	تلاش برای آزادی

حسن/۲۳۷

۲۳۹	خمپاره
۲۴۰	شب
۲۴۱	مجلس یادبود
۲۴۳	وصیت ناتمام

تصاویر/۲۴۵

مقدمه

در طول دوران هشت سال دفاع مقدس، حدود ۴۲ هزار تن از رزمندگان و ساکنان شهرهای مرزی کشورمان به اسارت دشمن درآمدند که این تعداد در یک تقسیم‌بندی کلی به دو گروه عمده اسرای ثبت نام شده توسط کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و اسرای مفقودالاثر تقسیم می‌شوند.

※ گروه اول؛ اسرایی بودند که پس از گذراندن مراحل مختلف بازجویی و شکنجه در زندان‌های موقت و مدّتی پس از ورود به اردوگاه اصلی، مورد بازدید نمایندگان کمیته بین‌المللی صلیب سرخ قرار گرفته و ثبت‌نام شده بودند و نامه‌شان از طریق صلیب سرخ به هلال احمر ایران ارسال شده بود و خانواده‌شان از سرنوشت و اسارت آنان آگاه بودند. این‌ها تا پایان اسارت از این طریق با خانواده‌های خویش ارتباط داشتند.

نیروهای بعثی نیز پس از ثبت نام هر اسیر، وظایفی داشتند که مهم ترین و اصلی ترین آن، حفظ جان آنان بود که این امر شرایط روحی اسیر را تا حدودی در وضع بهتری نسبت به اسرای ثبت نشده قرار می داد. تقریباً ۲۵۰۰۰ نفر از اسرای ایرانی در این گروه قرار داشتند.

گروه دوم: اسرای مفقودالاثر بودند که آنها نیز به دو گروه تقسیم می شدند: دسته اول، اسرایی که در همان روزهای ابتدایی جنگ به اسارت درآمد، و زندانی های عراق منتقل شده بودند و دشمن از معرفی شان به علت شانسی در درجه و عضویت یا داشتن سمت و مسئولیت لشکری و یا کشور به که بین المللی صلیب سرخ خودداری می کرد. بخش عمده این گروه: افسران و خلبانان نیروی دریایی، زمینی و هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران بودند.

دسته دوم از اسرای مفقودالاثر، انسانی بودند که در اواخر سال ۱۳۶۵ و بعدها پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ به اسارت درآمدند و به اردوگاه اصلی نیز انتقال یافتند، اما دشمن بنابر دلایل نامعلوم آنها را به کمیته بین المللی صلیب سرخ معرفی نکرد. این گروه در مدت اسارت خود شرایط سخت و طاقت فرسایی داشتند و حتی از داشتن کمربند امکانات محروم بودند که در پی این گمنامی، دشمن نیز بی هیچ واهمه و ترسی، به بدترین شکل به شکنجه و آزار آنها مبادرت می کرد.

اردوگاه‌های محل نگهداری اسرای ایرانی در عراق:

در کشور عراق بیش از ۲۰ محل برای نگهداری اسرای ایرانی وجود داشت که رزمندگان ایرانی به اسارت درآمده در جریان هشت سال جنگ تحمیلی با کمترین امکانات و در شرایط سخت، دوران سخت اسارت خود را در آنجا می‌گذراندند. به غیر از زندان‌هایی همچون زندان «رشید» که در منطقه بزرگی از بغداد، مجموعه بیمارستان، پادگان و زندان را در کنار هم جای داده بود و زندان «ابوغریب» که در نزدیکی بغداد بود و بیشتر درجه‌داران نظامی در آنجا اسیر بودند، مابقی محل‌های نگهداری در قالب اردوگاه بود. این اردوگاه‌ها عمدتاً در سه منطقه عراق قرار داشت که عبارتند از:

۱. استان الانبار به مرکزیت شهر رمادی، در مرز اردن و سوریه: در این استان ۱۶ اردوگاه در پادگان ۱۴ رمضان اردن عراق که یکی از بزرگ‌ترین پادگان‌های خاورمیانه است قرار داشت. اولین اردوگاه در این پادگان به نام رمادی ۱ در سال اول جنگ تشکیل شد که ۵۰ بند و هر بند ۸ آسایشگاه را در خود جای داده بود. در زمان‌های مختلف تعداد سربازان هر آسایشگاه از ۵۰ تا ۸۰ نفر در حال تغییر بود و توسط صلیب سرخ بازدید شده بودند.

۲. استان نینوا به مرکزیت موصل، هم مرز با سوریه: ۴ اردوگاه موصل ۱، ۲، ۳، و ۴ (موصل ۳ کوچک‌ترین و موصل ۱ بزرگ‌ترین)

با مجموع ۶۲ آسایشگاه در این استان قرار داشت. تعداد نفرات هر آسایشگاه از ۱۰۰ تا ۱۵۰ نفر بود و توسط صلیب سرخ بازدید شده بودند.

۳. استان صلاح الدین به مرکزیت شهر تکریت (پس از سقوط صدام، سامرا مرکزیت این استان شد).

فهرست اردوگاه ها به ترتیب شماره و نام و مقطع بدین شرح است:

اردوگاه ۱ موصل (موصل بزرگ)

اردوگاه ۱ الف موصل (موصل قدیم)

اردوگاه ۲ ب موصل (خیبر، ها)

اردوگاه ۳ الف موصل (موصل کوچک)

اردوگاه ۳ ب موصل (موصل کوچک)

اردوگاه ۳ ج موصل (شصت و هفتی ها)

اردوگاه ۴ موصل (پاسداران)

اردوگاه ۵ الف تکریت (افسران)

اردوگاه ۵ ب تکریت (رهبران)

اردوگاه ۵ ج تکریت (چهاردیواری)

اردو گاہ ۶ الف رمادی (رمادی قدیم)

اردو گاہ ۶ ب رمادی (رمادی قدیم)

اردو گاہ ۷ رمادی (اطفال)

اردو گاہ ۸ رمادی (عنبر)

اردو گاہ ۹ الف رمادی (بدری ها)

اردو گاہ ۱۰ ب رمادی (رمادی ۳)

اردو گاہ ۹ د رمادی

اردو گاہ ۱۰ رمادی

اردو گاہ ۱۱ تکریت (صلاح الدین)

اردو گاہ ۱۲ تکریت

اردو گاہ ۱۳ رمادی

اردو گاہ ۱۴ تکریت

اردو گاہ ۱۵ تکریت

اردو گاہ ۱۶ تکریت

اردو گاہ ۱۷ تکریت (مخریین)

اردوگاه ۱۷ نهروان (مفقودین)

اردوگاه ۱۸ (بعقوبه)

اردوگاه ۱۹ تکریت (افسران)

اردوگاه ۲۰ تکریت

اردوگاه های ۵ ج، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰ تکریت و اردوگاه ۱۸ (بعقوبه) جزء اردوگاه های مفقودی به شمار می رفتند و اسرای حاضر در آنها شرایط بسیار سختی را تحمل و روزگار را با اضطراب در فضای اختناق آوری سپری کردند.

در همه اردوگاه ها مطلقاً و بی یللی مانند کولر، یخچال، دستشویی و توالت (درون آسایشگاه)، آب نوبه داری، وسایل گرمایشی و ... به هیچ وجه وجود نداشته است. لوازم شخصی که به عنوان مایحتاج زندگی به اسرا می دادند شامل: دو عدد پتوی سربازی، نصف پنبه به عنوان زیرانداز، یک کیسه انفرادی خالی، یک جفت دمپایی، یک جفت جوراب، یک جفت لباس زیر و لباس زردرنگ سالی یک بار که عمدتاً پاره می شدند و پینه می بستند.

در بعضی از اردوگاه ها در تمام دوره اسارت آزادگان ایرانی، صبحانه سوپوی بود به نام شوربا که تشکیل شده بود از آب و عدس که در مواقع زیادی رقیق بود. و در بعضی اردوگاه ها شام هم نبوده و فقط دو وعده

در روز بود. با نسبت بسیار کم به گونه‌ای که در دوران اسارت هیچ اقلام غذایی مانند پنیر، کره، تخم‌مرغ، مربا و ... دیده نشد. اردوگاه‌های رمادی تماماً در دو طبقه با حفاظ سیم خاردار حلقوی عرض ۲۰ متر و ارتفاع ۲۰ متر بود. اردوگاه‌های موصل قلعه بوده که ارتفاع دیوارهای اطراف قلعه ۱۲ متر می‌رسید بعضی اسرا بخشی از آسمان را می‌دیدند. اردوگاه‌های تکریت هم مانند رمادی بودند.

www.ketab.ir